

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 26 octombrie 2023¹

Cauza C-752/22

EP

împotriva

Maahanmuuttovirasto

[cerere de decizie preliminară formulată de Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă, Finlanda)]

„Trimitere preliminară – Politica privind imigrarea – Directiva 2003/109/CE – Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung – Condițiile de ședere ale rezidentului pe termen lung într-un alt stat membru – Articolul 22 alineatul (3) – Protecție consolidată împotriva expulzării – Resortisant al unei țări terțe, rezident pe termen lung într-un prim stat membru, aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui alt stat membru – Decizie de returnare însoțită de o interdicție de intrare pe teritoriul național pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică – Directiva 2008/115/CE – Standarde și proceduri comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală – Articolul 6 alineatul (2) – Resortisant al unei țări terțe care posedă un permis de ședere valid eliberat de un alt stat membru”

I. Introducere

1. Un resortisant al unei țări terțe care a dobândit statutul de rezident pe termen lung într-un stat membru în conformitate cu Directiva 2003/109/CE² beneficiază, în alt stat membru pe teritoriul căruia se deplasează cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa, de protecția consolidată împotriva expulzării care decurge din articolul 12 și din articolul 22 alineatul (3) din această directivă?
2. Aceasta este în esență problema pe care o ridică prezenta trimitere preliminară.
3. Ea se înscrie în cadrul unui litigiu între EP, un resortisant rus care a dobândit statutul de rezident pe termen lung în Estonia, pe de o parte, și Maahanmuuttovirasto (Oficiul Național pentru Imigrație, Finlanda) (denumit în continuare „Oficiul”), pe de altă parte, în legătură cu legalitatea deciziei de expulzare către Federația Rusă adoptate în privința persoanei în cauză,

¹ Limba originală: franceza.

² Directiva Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung (JO 2004, L 16, p. 44, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 225), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2011/51/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2011 (JO 2011, L 132, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 2003/109”).

însoțită de o interdicție de intrare în spațiul Schengen (denumită în continuare „decizia în litigiu”), limitată ulterior la teritoriul național. În timp ce Oficiul și-a întemeiat decizia pe dispozițiile prevăzute de Directiva 2008/115/CE³, Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă, Finlanda) ridică problema dacă Oficiul nu era obligat, în schimb, să pună în aplicare măsurile de protecție consolidată împotriva expulzării prevăzute în favoarea resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung la articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109.

4. Prin urmare, în prezenta cauză, Curtea este sesizată din nou cu problema coexistenței, în privința unui același resortisant al unei țări terțe, a unei interdicții de intrare pronunțate de un stat membru și a unui permis de ședere valid eliberat de un alt stat membru⁴. În speță, această cauză ilustrează dificultățile referitoare la aprecierea domeniilor de aplicare ale Directivelor 2003/109 și, respectiv, 2008/115, pe care Comisia Europeană le-a subliniat de altfel în cadrul propunerii sale actuale de reformare a Directivei 2003/109⁵. Propunerile pe care le formulează azi în această privință urmăresc să asigure o mai mare coerență și o mai bună complementaritate între cele două texte⁶.

5. În prezentele concluzii, care, în conformitate cu cererea Curții, se vor concentra asupra primei întrebări preliminare, vom explica motivele pentru care considerăm că dreptul de ședere derivat din statutul de rezident pe termen lung de care beneficiază un resortisant al unei țări terțe într-un prim stat membru și protecția care decurge din acesta, în alt stat membru, pot fi exercitate numai dacă resortisantul respectiv a obținut un permis de ședere în acesta din urmă. Din analiza noastră vom deduce că articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 trebuie interpretat în sensul că nu reglementează condițiile de adoptare de către un stat membru a unei decizii de expulzare a unui astfel de resortisant atunci când acesta din urmă s-a deplasat pe teritoriul său cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică.

³ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98).

⁴ Prezenta cauză se înscrie în linia celei în care s-a pronunțat Hotărârea din 16 ianuarie 2018, E (C-240/17, EU:C:2018:8), a cărei situație de fapt este asemănătoare, întrucât resortisantul unei țări terțe în cauză era titularul unui permis de ședere eliberat în Spania valabil în momentul în care autoritățile finlandeze pronunțaseră în privința sa o decizie de returnare către țara sa de origine, însoțită de o interdicție de intrare în spațiul Schengen.

⁵ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2022 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung [COM(2022) 650 final].

⁶ Comisia subliniază printre altele că reformarea Directivei 2003/109 „ar trebui să țină seama de standardele și procedurile comune din statele membre privind returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală introduse prin [Directiva 2008/115]” [considerentul (21)], propunând astfel să se facă referire în mod expres la această din urmă directivă, ceea ce ar permite să se distingă mai bine domeniul de aplicare al fiecăruia dintre aceste două texte.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Directiva 2003/109

6. Articolul 1 din Directiva 2003/109, intitulat „Obiectul”, prevede:

„Prezenta directivă stabilește:

- (a) condițiile de acordare și de retragere a statutului de rezident pe termen lung acordat de un stat membru resortisanților țărilor terțe care au reședința legală pe teritoriul său, precum și drepturile aferente și
- (b) condițiile de ședere în alte state membre decât cel care a acordat statutul de rezident pe termen lung resortisanților țărilor terțe care beneficiază de statutul respectiv.”

7. Articolul 2 literele (b)-(d) din această directivă, intitulat „Definiții”, are următorul cuprins:

„În sensul prezentei directive:

[...]

- (b) «rezident pe termen lung» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care este titular al statutului de rezident pe termen lung, astfel cum este prevăzut la articolele 4-7;
- (c) «primul stat membru» înseamnă statul membru care a acordat pentru prima dată statutul de rezident pe termen lung unui resortisant al unei țări terțe;
- (d) «al doilea stat membru» înseamnă orice stat membru, altul decât cel care a acordat pentru prima dată statutul de rezident pe termen lung unui resortisant al unei țări terțe, în care respectivul rezident pe termen lung își exercită dreptul de ședere.”

8. Articolul 3 din directiva menționată, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):

„Prezenta directivă se aplică resortisanților țărilor terțe care au reședința legală pe teritoriul unui stat membru.”

9. Capitolul II din Directiva 2003/109 cuprinde articolele 4-13. Acesta enunță condițiile de acordare și de retragere a statutului de rezident pe termen lung acordat de un stat membru resortisanților țărilor terțe care au reședința legală pe teritoriul său, precum și drepturile aferente, obiectivul fiind favorizarea integrării acestor resortisanți în vederea promovării coeziunii economice și sociale, în conformitate cu considerentele (4) și (6) ale acestei directive.

10. Potrivit articolului 12 din directiva menționată, intitulat „Protecția împotriva expulzării”:

„(1) Statele membre nu pot lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung decât dacă acesta reprezintă o amenințare reală și suficient de gravă pentru ordinea publică sau securitatea publică.

[...]

(3) Înainte de a lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung, statele membre iau în considerare următoarele elemente:

- (a) durata șederii pe teritoriul lor;
- (b) vârsta persoanei în cauză;
- (c) consecințele pentru persoana în cauză și pentru membrii familiei sale;
- (d) legăturile cu țara de reședință sau absența legăturilor cu țara de origine.

[...]”

11. Capitolul III din Directiva 2003/109, intitulat „Șederea în celelalte state membre”, cuprinde articolele 14-23. Acesta are ca obiect stabilirea condițiilor de exercitare a dreptului de ședere al unui beneficiar al statutului de rezident pe termen lung în alte state membre decât cel care i-a acordat statutul respectiv pentru a contribui, în conformitate cu considerentul (18) al acestei directive, la realizarea efectivă a pieței interne ca spațiu în care este garantată libera circulație a tuturor persoanelor.

12. Articolul 14 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Un rezident pe termen lung dobândește dreptul de ședere pe teritoriul altor state membre decât cel care i-a acordat statutul de rezident pe termen lung, pentru o perioadă de peste trei luni, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în prezentul capitol.”

13. Articolul 15 din aceeași directivă, intitulat „Condițiile de ședere într-un al doilea stat membru”, prevede la alineatul (1) primul paragraf:

„În cel mai scurt timp și în cel mult trei luni de la intrarea sa pe teritoriul unui al doilea stat membru, rezidentul pe termen lung depune o cerere pentru permis de ședere la autoritățile competente din statul membru respectiv.”

14. Articolul 22 din Directiva 2003/109, intitulat „Retragerea permisului de ședere și obligația de readmisie”, prevede:

„(1) Până în momentul în care resortisantul unei țări terțe obține statutul de rezident pe termen lung, cel de-al doilea stat membru poate decide să refuze reînnoirea permisului de ședere sau să retragă permisul respectiv și să oblige persoana în cauză și pe membrii familiei acesteia, în conformitate cu procedurile din legislația internă, inclusiv de expulzare, prevăzute în legislația internă, să părăsească teritoriul respectiv, în următoarele cazuri:

- (a) pentru motive privind ordinea publică sau securitatea publică prevăzute la articolul 17;
- (b) în cazul în care nu mai sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolele 14, 15 și 16;
- (c) în cazul în care resortisantul unei țări terțe nu mai are reședința legală în statul membru în cauză.

(2) Dacă cel de-al doilea stat membru adoptă una din măsurile prevăzute la alineatul (1), primul stat membru [îl] readmite imediat, fără formalități, pe rezidentul pe termen lung și pe membrii familiei acestuia. Cel de-al doilea stat membru informează pe primul stat membru cu privire la decizia luată.

(3) Până în momentul în care rezidentul țării terțe obține statutul de rezident pe termen lung și fără a aduce atingere obligației de readmisie prevăzute la alineatul (2), cel de-al doilea stat membru poate adopta o decizie de expulzare a persoanei în cauză de pe teritoriul Uniunii [Europene], în conformitate cu articolul 12 și cu garanțiile prevăzute la articolul respectiv, pentru motive întemeiate privind ordinea publică sau securitatea publică.

În acest caz, dacă adoptă decizia menționată anterior, cel de-al doilea stat membru se consultă cu primul stat membru.

În cazul în care cel de-al doilea stat membru adoptă o decizie de expulzare a respectivului resortisant al țării terțe, acesta ia toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare efectivă a deciziei respective. În acest caz, cel de-al doilea stat membru furnizează primului stat membru informațiile necesare referitoare la punerea în aplicare a deciziei de expulzare.

[...]

(4) Deciziile de expulzare nu pot fi însoțite de o interdicție permanentă de ședere în cazurile prevăzute la alineatul (1) literele (b) și (c).

(5) Obligația de readmisie prevăzută la alineatul (2) se interpretează fără a aduce atingere posibilității oferite rezidentului pe termen lung și membrilor familiei acestuia de a se stabili într-un al treilea stat membru.”

2. Directiva 2008/115

15. Articolul 3 din Directiva 2008/115 are următorul cuprins:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

2. «ședere ilegală» înseamnă prezența pe teritoriul unui stat membru a unui resortisant al unei țări terțe care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile de intrare, astfel cum sunt stabilite la articolul 5 din [Regulamentul (CE) nr. 562/2006⁷], sau alte condiții de intrare, ședere sau reședință în acel stat membru;

3. «returnare» înseamnă procesul de întoarcere a unui resortisant al unei țări terțe – fie prin respectarea voluntară a unei obligații de returnare, fie prin aplicarea forțată a acesteia – în:

– țara de origine, sau

⁷ Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO 2006, L 105, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 5). Acest regulament a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO 2016, L 77, p. 1).

- o țară de tranzit în conformitate cu acordurile comunitare sau bilaterale de readmisie sau alte acorduri, sau
 - o altă țară terță, în care resortisantul în cauză al unei țări terțe decide în mod voluntar să se întoarcă și în care acesta va fi acceptat;
4. «decizie de returnare» înseamnă decizia sau orice alt act de natură administrativă sau judiciară prin care șederea unui resortisant al unei țări terțe este stabilită sau declarată ca fiind ilegală și prin care se impune sau se stabilește obligația de returnare;
5. «îndepărtare» înseamnă executarea obligației de returnare, respectiv transportul fizic în afara statului membru;
6. «interdicția de intrare» înseamnă decizia sau orice alt act de natură administrativă sau judiciară care interzice intrarea și șederea pe teritoriul statelor membre pentru o anumită perioadă și care însoțește o decizie de returnare;

[...]

8. «reîntoarcerea voluntară» înseamnă îndeplinirea obligației de returnare în termenul prevăzut în acest scop în decizia de returnare;

[...]”

16. Articolul 6 din această directivă, privind deciziile de returnare care pun capăt unei șederi ilegale, prevede:

„(1) Statele membre emit o decizie de returnare împotriva oricărui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor, fără a aduce atingere excepțiilor menționate la alineatele (2)-(5).

(2) Resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru și care posedă un permis de ședere valid sau o altă autorizație care conferă un drept de ședere, eliberate de un alt stat membru, li se cere să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru respectiv. În cazul nerespectării acestei cerințe de către resortisantul unei țări terțe sau în cazul în care plecarea imediată a resortisantului unei țări terțe este necesară din motive de ordine publică sau de securitate națională, se aplică alineatul (1).

[...]”

B. Dreptul finlandez

17. Ulkomaalaislaki 301/2004 (Legea privind străinii) din 30 aprilie 2004 precizează la articolul 11 primul paragraf că, pentru a fi admis pe teritoriul finlandez, un străin nu trebuie să facă obiectul unei interdicții de intrare (punctul 4) și că nu trebuie să fie considerat un pericol pentru ordinea publică și securitatea publică (punctul 5).

18. În temeiul articolului 149 b din această lege, resortisantul unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul țării sau a cărui solicitare de permis de ședere a fost respinsă și care posedă un permis de ședere valid sau o altă autorizație care conferă un drept de ședere, eliberate

de un alt stat membru, are obligația de a se întoarce imediat pe teritoriul acestui alt stat membru. În cazul nerespectării acestei cerințe de către respectivul resortisant sau în cazul în care plecarea imediată a resortisantului unei țări terțe este necesară din motive de ordine publică sau de securitate publică, se emite o decizie cu privire la expulzarea sa.

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

19. Contextul factual se caracterizează prin două perioade distincte.

20. Prima perioadă este cea care precedă acordarea de către Republica Estonia, la 12 iulie 2019, a statutului de rezident pe termen lung persoanei în cauză, care este un resortisant rus și care dispune de un pașaport valabil.

21. Este cert că, în perioada respectivă, acesta s-a deplasat în repetate rânduri pe teritoriul finlandez, unde a făcut obiectul a patru decizii de expulzare către Estonia, din 9 februarie 2017, din 16 martie 2017, din 26 noiembrie 2018 și, respectiv, în sfârșit, din 8 iulie 2019. Aceste decizii au fost adoptate ca urmare a săvârșirii mai multor infracțiuni de către persoana în cauză, și anume conducerea în stare de ebrietate în formă agravată, conducerea unui vehicul fără permis de conducere și, în sfârșit, încălcarea unei interdicții de intrare. El este suspectat de asemenea de furt calificat, de fals și de fals în declarații privind identitatea. Ținând seama de natura și de repetarea activităților infracționale ale acestuia din urmă, autoritățile naționale competente au considerat că el reprezintă o amenințare pentru ordinea publică și pentru securitatea publică și, în consecință, trei dintre aceste decizii au fost însoțite de o interdicție de intrare pe teritoriul finlandez.

22. A doua perioadă este cea care corespunde acordării de către Republica Estonia a statutului de rezident pe termen lung persoanei în cauză, precum și a permisului de ședere aferent acestuia, pentru o perioadă de cinci ani, și anume de la 12 iulie 2019 până la 12 iulie 2024. Prin urmare, acest statut a fost acordat în condițiile în care statul finlandez pronunțase deja în privința persoanei respective o interdicție de intrare pe teritoriul național valabilă⁸.

23. La 19 noiembrie 2019, după ce a efectuat o apreciere globală a situației persoanei în cauză – ale cărei elemente figurează în dosarul național de care dispune Curtea – Oficiul nu i-a permis să se întoarcă în mod voluntar în Estonia și a adoptat decizia în litigiu⁹. Din decizia de trimitere reiese că decizia în litigiu cuprindea obligația de a expulza persoana în cauză către țara sa de origine, și anume Federația Rusă, și că ea este însoțită de o interdicție de intrare pentru întregul spațiu Schengen pentru o perioadă de patru ani, ținând seama de amenințarea pe care aceasta din urmă o reprezintă pentru ordinea publică și pentru securitatea publică. Decizia respectivă a fost adoptată în temeiul Directivei 2008/115, Oficiul considerând că EP se afla în situație de „ședere ilegală” pe teritoriul național în sensul articolului 3 punctul 2 din directiva menționată, în măsura în care acesta din urmă s-a deplasat pe teritoriul respectiv cu încălcarea interdicțiilor de intrare pronunțate anterior în privința sa. Precizăm deja că o asemenea decizie trebuie considerată, în opinia noastră, ca fiind o „decizie de returnare” în sensul articolului 3 punctul 4 din directiva menționată. Astfel, în contextul aceleiași directive, returnarea este definită la articolul 3

⁸ În temeiul articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2008/115, autoritățile estoniene erau obligate să consulte autoritățile finlandeze pentru a ține seama de interesele acestora înainte de acordarea statutului în cauză.

⁹ În Hotărârea din 16 ianuarie 2018, E (C-240/17, EU:C:2018:8, punctul 46), Curtea a statuat că, într-o situație în care un resortisant al unei țări terțe care posedă un permis de ședere eliberat de un stat membru se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul altui stat membru, trebuie să i se permită să plece în statul membru care i-a eliberat permisul mai degrabă decât să fie obligat de la bun început să se întoarcă în țara sa de origine, *cu excepția printru altele a cazului în care ordinea publică sau securitatea națională impune acest lucru*.

punctul 3 din aceasta ca fiind operațiunea prin care un resortisant al unei țări terțe trebuie să se deplaseze într-o țară terță, o țară de tranzit sau să se întoarcă în țara de origine, cu alte cuvinte în afara teritoriului Uniunii.

24. Din dosarul național reiese de asemenea că, la aceeași dată, 19 noiembrie 2019, Oficiul a inițiat procedura de consultare prevăzută la articolul 25 alineatul (2) din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen¹⁰ cu Republica Estonia, în cadrul căreia s-a solicitat acestui stat membru să își exprime poziția cu privire la eventuala retragere a permisului de ședere de rezident pe termen lung al persoanei în cauză. La 9 decembrie 2019, Republica Estonia a notificat faptul că permisul respectiv nu va fi retras. În aceste împrejurări, Oficiul a transformat interdicția de intrare pe întregul spațiu Schengen într-o interdicție de intrare exclusiv internă, în conformitate cu articolul 25 alineatul (2) al doilea paragraf din această convenție¹¹.

25. Expulzarea lui EP către Federația Rusă a fost pusă în aplicare la 24 martie 2020. Acesta din urmă s-a deplasat din nou pe teritoriul finlandez, de unde a fost expulzat, către Estonia, la 8 august 2020 și la 16 noiembrie 2020.

26. Întrucât acțiunea formulată de recurent împotriva deciziei în litigiu a fost respinsă de Helsingin hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ din Helsinki, Finlanda), el a sesizat Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă) pentru a obține anularea acestei hotărâri.

27. Având în vedere contextul factual în care se înscrie prezenta cauză și în special statutul de rezident pe termen lung de care beneficiază EP în Estonia, instanța de trimitere ridică problema dacă Oficiul nu era obligat să pună în aplicare măsurile privind protecția consolidată împotriva expulzării stabilită de Directiva 2003/109 în vederea adoptării deciziei în litigiu.

28. În primul rând, această instanță consideră că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2003/109 nu permite să se stabilească în mod univoc dacă o situație precum cea din speță intră în domeniul de aplicare al acestei directive. Astfel, deși șederea lui EP în Estonia este legală din moment ce se întemeiază pe statutul său de rezident pe termen lung care i-a fost acordat de acest stat membru, în schimb, șederea sa în Finlanda nu este legală ținând seama de faptul că el nu a solicitat un permis de ședere în temeiul dispozițiilor capitolului III din directiva menționată și că în privința sa a fost pronunțată o interdicție de intrare pe teritoriul acestui stat membru.

29. În al doilea rând, instanța menționată apreciază că Legea privind străinii nu conține dispoziții care să transpună în mod expres articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 în ceea ce privește expulzarea din Finlanda în afara teritoriului Uniunii a unui resortisant al unei țări terțe căruia un alt stat membru i-a eliberat un permis de ședere de rezident pe termen lung. Prin urmare, se ridică problema dacă articolul 12 alineatele (1) și (3) și articolul 22 alineatul (3) din această directivă sunt necondiționate și suficient de precise în ceea ce privește conținutul lor, în sensul jurisprudenței Curții, pentru ca un resortisant al unei țări terțe să le poată invoca împotriva unui stat membru.

¹⁰ Convenția din 14 iunie 1985 între guvernele statelor din Uniunea Economică Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnată la Schengen la 19 iunie 1990 și intrată în vigoare la 26 martie 1995 (JO 2000, L 239, p. 19, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 183).

¹¹ A se vedea de asemenea Hotărârea din 16 ianuarie 2018, E (C-240/17, EU:C:2018:8, punctul 58).

30. În aceste condiții, Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Directiva 2003/109 se aplică expulzării de pe teritoriul Uniunii Europene a unei persoane care, în perioada de valabilitate a unei interdicții de intrare dispuse împotriva sa, a intrat pe teritoriul unui stat membru, astfel încât șederea sa în acest stat membru era ilegală potrivit dreptului național, și care nu a solicitat în acest stat membru un permis de ședere, în condițiile în care un alt stat membru a acordat acestei persoane un permis de ședere pe termen lung pentru resortisanții țărilor terțe?

În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

2) Articolul 12 alineatele (1) și (3) și articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 sunt necondiționate și suficient de precise din punctul de vedere al conținutului, încât să poată fi invocate împotriva unui stat membru de un resortisant al unei țări terțe?”

31. Guvernul finlandez și Comisia au depus observații scrise.

IV. Analiză

32. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109, în temeiul căruia resortisantul unei țări terțe care beneficiază de statutul de rezident pe termen lung într-un prim stat membru beneficiază, în al doilea stat membru, de protecția consolidată împotriva expulzării prevăzută la articolul 12 din această directivă, este aplicabil în cazul în care resortisantul respectiv s-a deplasat pe teritoriul acestui din urmă stat membru cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică.

33. Înainte de a începe analiza termenilor articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109, precum și a economiei și a finalității capitolului III din această directivă, în cadrul căruia se înscrie articolul menționat, este necesar, cu titlu introductiv, să se clarifice domeniile de aplicare ale Directivelor 2008/115 și, respectiv, 2003/109.

A. Domeniile de aplicare ale Directivelor 2008/115 și, respectiv, 2003/109

34. Atât din titlul, cât și din modul de redactare a articolului 1 din Directiva 2008/115 rezultă că aceasta stabilește standardele și procedurile comune care trebuie aplicate de fiecare stat membru pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

35. Reiese astfel fără echivoc din articolul 2 alineatul (1) din directiva menționată că aceasta se aplică „resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru”¹².

36. Noțiunea de „ședere ilegală” este definită la articolul 3 punctul 2 din Directiva 2008/115 ca fiind „prezența pe teritoriul unui stat membru a unui resortisant al unei țări terțe care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile de intrare, astfel cum sunt stabilite la articolul 5 din

¹² Deși articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2008/115 enumeră motivele pentru care statele membre pot decide să excludă un resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală din domeniul de aplicare al acestei directive, trebuie să se constate că printre aceste motive nu figurează deținerea unui permis de ședere valabil într-un alt stat membru.

[Regulamentul nr. 562/2006¹³], sau alte condiții de intrare, ședere sau reședință în acel stat membru”. În măsura în care resortisantul unei țări terțe care se deplasează pe teritoriul unui stat membru cu încălcarea unei interdicții de intrare pe teritoriul respectiv pronunțate în privința sa este, în mod evident, prezent pe teritoriul menționat, el se află, în virtutea acestui unic fapt, în situație de ședere ilegală, în sensul articolului 3 punctul 2 din această directivă, și intră în domeniul de aplicare al directivei menționate, conform articolului 2 din aceasta¹⁴. Articolul 6 din Directiva 2008/115 stabilește astfel standardele și procedurile aplicabile „[d]ecizi[ei] de returnare”, prin care resortisantul este obligat, fie prin respectare voluntară, fie prin aplicare forțată, să se întoarcă printre altele în țara sa de origine¹⁵. Articolul 6 alineatul (2) din această directivă prevede dispoziții speciale aplicabile resortisantului unei țări terțe care are un permis de ședere valid sau de o altă autorizație care conferă un drept de ședere, eliberate de un alt stat membru.

37. Totuși, din articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2008/115 reiese că aceasta „nu aduce atingere dispozițiilor mai favorabile pentru resortisantul unei țări terțe prevăzute de acquis-ul comunitar în domeniul imigrației și azilului”. Astfel, după cum a amintit Curtea, această directivă nu are ca obiect armonizarea integrală a normelor din statele membre privind șederea străinilor¹⁶.

38. În această privință, nu există nicio îndoială că normele enunțate de Directiva 2003/109 fac parte din acest acquis și prevăd dispoziții mai favorabile în favoarea resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, acordându-le acestora din urmă o protecție consolidată împotriva expulzării, precum și o procedură de readmisie între statele membre în anumite cazuri de mobilitate în cadrul Uniunii. După cum subliniază Comisia în manualul său în materie de returnare, această directivă constituie o *lex specialis* „care trebuie urmat[ă] în primul rând în cazurile/situațiile reglementate în mod expres de directiv[a] menționat[ă]”¹⁷.

39. Domeniul de aplicare al Directivei 2003/109 este definit la articolul 3 alineatul (1) din aceasta, care prevede că ea „se aplică resortisanților țărilor terțe care au reședința legală pe teritoriul unui stat membru”. Atât timp cât resortisantul unei țări terțe beneficiază de statutul de rezident pe termen lung într-un stat membru, care este atestat, în plus, de permisul de ședere aferent acestuia, iar statutul respectiv nu a fost retras în mod formal, acesta are reședința legală pe teritoriul unui stat membru. În speță, EP intră sub incidența acestei directive și, prin urmare, trebuie să beneficieze în Estonia de drepturile aferente statutului său de rezident pe termen lung care sunt enumerate în capitolul II din directiva menționată, printre care figurează dreptul la o protecție consolidată împotriva expulzării prevăzută la articolul 12 din aceasta¹⁸.

40. În schimb, în ceea ce privește condițiile de ședere a acestui resortisant în alte state membre decât cel care i-a acordat statutul menționat, acestea sunt prevăzute în capitolul III din Directiva 2003/109. Or, niciuna dintre aceste condiții nu privește o situație precum cea în discuție, în care resortisantul unei țări terțe care este rezident pe termen lung într-un prim stat membru nu

¹³ A se vedea nota de subsol 7 din prezentele concluzii.

¹⁴ A se vedea Hotărârea din 7 iunie 2016, Affum (C-47/15, EU:C:2016:408, punctul 48).

¹⁵ A se vedea articolul 3 punctele 3 și 4 din Directiva 2008/115.

¹⁶ A se vedea Hotărârea din 8 mai 2018, K. A. și alții (Reîntregire familială în Belgia) (C-82/16, EU:C:2018:308, punctul 44 și jurisprudența citată).

¹⁷ A se vedea punctul 5.8 din acest manual în materie de returnare, care figurează în anexa la Recomandarea (UE) 2017/2338 a Comisiei din 16 noiembrie 2017 de instituire a unui manual comun în materie de returnare care să fie utilizat de autoritățile competente ale statelor membre atunci când desfășoară activități legate de returnare (JO 2017, L 339, p. 83). Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 2 din această recomandare, manualul menționat constituie un instrument principal pentru autoritățile competente ale statelor membre pentru îndeplinirea sarcinilor legate de returnare a resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

¹⁸ A se vedea de asemenea considerentul (16) al Directivei 2003/109.

dispune de un drept de ședere derivat în statul membru pe teritoriul căruia se deplasează, cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică.

41. Această apreciere se întemeiază atât pe o examinare literală a articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109, cât și pe o analiză sistemică, contextuală și teleologică a acestei directive.

B. Termenii articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109

42. Articolul 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109 prevede principiul potrivit căruia, „[p]ână în momentul în care *rezidentul*[¹⁹] țării terțe obține statutul de rezident pe termen lung și fără a aduce atingere obligației de readmisie prevăzute la alineatul (2)[²⁰], cel de-al doilea stat membru poate adopta o decizie de expulzare a persoanei în cauză de pe teritoriul Uniunii, în conformitate cu articolul 12 și cu garanțiile prevăzute la articolul respectiv, pentru motive întemeiate privind ordinea publică sau securitatea publică”.

43. Utilizarea locuțiunii conjuncționale „până în momentul în care” în expresia „[p]ână în momentul în care [resortisantul] țării terțe obține statutul de rezident pe termen lung” nu permite să se determine cu precizie domeniul de aplicare personal al articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109.

44. Desigur, această expresie dovedește intenția clară a legiuitorului Uniunii de a-l exclude din domeniul de aplicare al acestei dispoziții pe resortisantul unei țări terțe care beneficiază de statutul de rezident pe termen lung într-un prim stat membru, care obține acest statut în al doilea stat membru²¹. Totuși, expresia menționată nu permite să se stabilească momentul de la care acest resortisant poate beneficia de protecția respectivă pe teritoriul acestui alt stat membru: este suficient ca el să fie rezident pe termen lung într-un prim stat membru, indiferent de durata și de modalitățile șederii sale pe teritoriul acestui alt stat membru, sau este necesar, în schimb, ca el să fi depus în acesta din urmă o cerere pentru permis de ședere sau să fie beneficiar al unui astfel de permis?

45. Considerăm că domeniul de aplicare personal al articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din această directivă trebuie interpretat și în acest sens.

46. În primul rând, în chiar textul acestei dispoziții, legiuitorul Uniunii se referă la obligațiile celui „de-al doilea stat membru”. Această noțiune este definită la articolul 2 litera (d) din Directiva 2003/109 ca referindu-se la „orice stat membru, altul decât cel care a acordat pentru prima dată statutul de rezident pe termen lung unui resortisant al unei țări terțe, *în care respectivul rezident*

¹⁹ Sublinierea noastră. Versiunea în limba franceză a acestei dispoziții utilizează expresia „résident de pays tiers”, în timp ce la articolul 22 alineatul (1) din directiva menționată ea se referă la „ressortissant d'un pays tiers”. Celelalte versiuni lingvistice utilizează una și aceeași expresie în fiecare dintre aceste două alineate, precum versiunea în limba spaniolă („el nacional de un tercer país”), germană („Drittstaatsangehörige”), engleză („the third-country national”), italiană („il cittadino di un paese terzo”) sau slovenă („državljan tretje države”).

²⁰ Comisia a subliniat în Raportul său către Parlamentul European și Consiliu privind aplicarea [Directivei 2003/109] din 28 septembrie 2011 [COM(2011) 585 final] că „Directiva [2008/115] a avut un impact asupra articolului 22 alineatele (2) și (3), întrucât, în conformitate cu articolul 6 al acestei directive, resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru și care posedă un permis de ședere valabil eliberat de un alt stat membru trebuie să se deplaseze imediat pe teritoriul acestui stat membru. Numai în caz de nerespectare a acestei cerințe de către resortisantul țării terțe în cauză, statele membre pot să emită o decizie de returnare” (punctul 3.9).

²¹ Acesta din urmă beneficiază de protecția aferentă statutului de rezident pe termen lung, prevăzută la articolul 12 din Directiva 2003/109.

*pe termen lung își exercită dreptul de ședere*²². Utilizarea indicativului prezent („exercită”), iar nu a condiționalului („ar exercita”) demonstrează faptul că resortisantul unei țări terțe trebuie să își exercite în prezent dreptul de ședere derivat în cel de-al doilea stat membru. Or, astfel cum dovedesc articolul 14 alineatul (1), precum și considerentul (21) al acestei directive, exercitarea acestui drept de ședere presupune ca resortisantul respectiv să îndeplinească condițiile prevăzute în capitolul III din directiva menționată²³.

47. În al doilea rând, din termenii articolului 22 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/109 reiese că „decizi[a] de expulzare [...] de pe teritoriul Uniunii” a resortisantului unei țări terțe trebuie adoptată „în conformitate cu articolul 12 [din această directivă] și cu garanțiile prevăzute la articolul respectiv, pentru motive întemeiate privind ordinea publică sau securitatea publică”. Acest lucru implică faptul că resortisantul respectiv nu poate fi expulzat decât dacă reprezintă o amenințare reală și suficient de gravă pentru ordinea publică sau pentru siguranța publică, că decizia de expulzare nu poate fi justificată de motive economice și că autoritățile competente ale celui de-al doilea stat membru sunt obligate, în prealabil, să ia în considerare durata șederii sale pe teritoriul național, vârsta sa, consecințele expulzării pentru aceasta și pentru membrii familiei sale, legăturile sale cu țara de reședință sau lipsa legăturilor cu țara de origine²⁴. În consecință, acordarea acestui nivel de protecție consolidată în mod considerabil împotriva expulzării se întemeiază pe justificări obiective care sunt legate de nivelul de integrare a rezidentului pe termen lung în primul stat membru în cauză ca urmare a statutului său de rezident pe termen lung (articolul 12 din Directiva 2003/109) și în cel de-al doilea stat membru, ca urmare a exercitării dreptului de ședere derivat care îi este conferit de statutul său (articolul 22 din această directivă). Prin urmare, o astfel de protecție nu se poate justifica în privința resortisantului unei țări terțe rezident pe termen lung care nu dispune de un astfel de drept de ședere derivat în statul membru pe teritoriul căruia se deplasează, având în vedere o interdicție de intrare pronunțată în privința sa pentru motive de ordine publică și de securitate publică.

48. Această interpretare este susținută de economia și de finalitatea dispozițiilor prevăzute în capitolul III din Directiva 2003/109.

C. Economia și finalitatea capitolului III din Directiva 2003/109

49. Astfel cum demonstrează titlul său, capitolul III din Directiva 2003/109 are ca obiect stabilirea condițiilor de exercitare a dreptului de ședere al unui resortisant al unei țări terțe care beneficiază de statutul de rezident pe termen lung în alte state membre decât cel care i-a acordat acest statut pentru a contribui la realizarea efectivă a pieței interne ca spațiu în care este garantată libera circulație a tuturor persoanelor²⁵. Acesta prevede un sistem gradual în ceea ce privește dreptul acestui resortisant în celelalte state membre, care poate conduce la un drept de ședere permanentă prin acordarea statutului menționat în unul dintre aceste state.

²² Sublinierea noastră.

²³ A se vedea Concluziile prezentate în cauzele conexe Stadt Frankfurt am Main și Stadt Offenbach am Main (Reînnoirea unui permis de ședere în al doilea stat membru) (C-829/21 și C-129/22, EU:C:2023:244, punctele 40 și 41), precum și Hotărârea din 29 iunie 2023, Stadt Frankfurt am Main și Stadt Offenbach am Main (Reînnoirea unui permis de ședere în al doilea stat membru) (C-829/21 și C-129/22, EU:C:2023:525, punctul 57 și jurisprudența citată).

²⁴ A se vedea Hotărârea din 9 februarie 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid și alții (Retragerea dreptului de ședere al unui lucrător turc) (C-402/21, EU:C:2023:77, punctul 71 și jurisprudența citată).

²⁵ A se vedea considerentul (18) al acestei directive.

50. Dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni²⁶ acordat în al doilea stat membru este un drept derivat din statutul de rezident pe termen lung obținut în primul stat membru. Astfel, tocmai întrucât un prim stat membru a acordat acest statut persoanei în cauză în temeiul articolului 4 din Directiva 2003/109, un al doilea stat membru poate materializa acest drept de ședere derivat eliberându-i, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) din directiva menționată, un permis de ședere²⁷. În acest scop, rezidentul pe termen lung trebuie să depună o cerere în conformitate cu articolul 15 din directiva menționată și care îndeplinește condițiile prevăzute la articolele 16-19 din aceeași directivă. Printre aceste condiții figurează aceea de a nu reprezenta o amenințare pentru ordinea publică sau securitatea publică²⁸. Dacă articolul 20 din Directiva 2003/109 prevede garanțiile procedurale care trebuie acordate rezidentului pe termen lung în cazul în care cererea sa pentru permis de ședere este respinsă, în schimb, articolul 21 din această directivă prevede tratamentul care trebuie să îi fie rezervat în acest al doilea stat membru în cazul în care i s-ar acorda permisul respectiv.

51. Tocmai în continuarea logică a acestor dispoziții se înscrie articolul 22 din Directiva 2003/109, intitulat, în mod neechivoc, „Retragerea permisului de ședere și obligația de readmisie”. Comisia arată, în raportul său privind aplicarea acestei directive, că articolul respectiv enunță condițiile în care al doilea stat membru poate adopta o decizie de expulzare în privința unui rezident pe termen lung care, în acest stat membru, beneficiază de un permis de ședere, dar nu a obținut încă statutul de rezident pe termen lung²⁹ prevăzut la articolul 23 din directiva menționată.

52. Prin urmare, articolul 22 din Directiva 2003/109 vizează în mod vădit rezidentul pe termen lung care s-a angajat într-un veritabil proces de integrare în cel de-al doilea stat membru prin exercitarea dreptului de ședere derivat care îi este conferit de statutul său. Alineatul (3) al acestui articol are, de altfel, ca obiect garantarea efectivității acestui drept de ședere, impunând celui de-al doilea stat membru să acorde acestui rezident o protecție consolidată împotriva expulzării în cazul în care ar reprezenta o amenințare pentru ordinea publică și securitatea publică, asemenea celei de care beneficiază în temeiul statutului său în primul stat membru.

53. Or, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, resortisantul unei țări terțe rezident pe termen lung nu dispune de dreptul de intrare în statul membru în cauză ca urmare a efectelor juridice ale unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa. El nu poate, *a fortiori*, să beneficieze de un permis de ședere derivat în acest stat membru din cauza amenințării pe care o reprezintă pentru ordinea publică și securitatea publică, în conformitate cu articolul 17 din Directiva 2003/109. În aceste împrejurări, apreciem că el nu poate beneficia de nivelul de protecție consolidată în mod considerabil împotriva expulzării prevăzut la articolul 22 alineatul (3) din această directivă.

²⁶ A se vedea articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2003/109.

²⁷ A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauzele conexe Stadt Frankfurt am Main și Stadt Offenbach am Main (Reînnoirea unui permis de ședere în al doilea stat membru) (C-829/21 și C-129/22, EU:C:2023:244, punctele 40 și 41), precum și Hotărârea din 29 iunie 2023, Stadt Frankfurt am Main și Stadt Offenbach am Main (Reînnoirea unui permis de ședere în al doilea stat membru) (C-829/21 și C-129/22, EU:C:2023:525, punctul 57 și jurisprudența citată).

²⁸ Astfel cum subliniază legiuitorul Uniunii în considerentul (21) al Directivei 2003/109, statul membru în care rezidentul pe termen lung dorește să-și exercite dreptul de ședere trebuie să poată verifica dacă persoana în cauză îndeplinește condițiile prevăzute pentru a putea avea reședința pe teritoriul său și dacă nu reprezintă o amenințare actuală pentru ordinea publică, securitatea internă sau sănătatea publică.

²⁹ A se vedea raportul citat la nota de subsol 20 din prezentele concluzii, punctul 3.9.

54. Considerăm că o asemenea interpretare este conformă cu finalitatea Directivei 2003/109. Astfel, după cum reiese din considerentele (4), (6) și (12) ale acestei directive, statutul de rezident pe termen lung ar trebui să constituie un veritabil instrument de integrare în societatea în care este stabilit resortisantul unei țări terțe, această integrare constituind, pe de altă parte, un element-cheie în promovarea coeziunii economice și sociale, obiectiv fundamental al Uniunii³⁰. În plus, amintim că, în conformitate cu considerentul (18) al directivei menționate, dreptul de ședere de care beneficiază rezidentul pe termen lung într-un alt stat membru decât cel care i-a acordat statutul trebuie să contribuie la realizarea efectivă a pieței interne ca spațiu în care este garantată libera circulație a tuturor persoanelor.

55. Or, este evident că, în situația în discuție în litigiul principal, acordarea statutului de rezident pe termen lung persoanei în cauză de către autoritățile estoniene nu îi poate permite acesteia din urmă să se prevaleze față de autoritățile finlandeze de nivelul de protecție consolidată în mod considerabil împotriva expulzării prevăzută la articolul 22 alineatul (3) din această directivă, în condițiile în care s-a deplasat pe teritoriul Finlandei cu încălcarea flagrantă a unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică și, prin urmare, nu dispune de un drept de ședere în acest stat membru. În caz contrar, ar însemna să se încalce, pe de o parte, sistemul instituit prin Directiva 2003/109, în temeiul căruia resortisantul unei țări terțe beneficiază de drepturi și de avantaje care depind de integrarea sa în societatea atât a primului stat membru, cât și a celui de-al doilea stat membru și, pe de altă parte, efectele juridice aferente deciziilor privind interdicția de intrare pronunțate de un stat membru.

56. Având în vedere toate aceste elemente, apreciem că articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 trebuie interpretat în sensul că nu se aplică resortisantului unei țări terțe care, deși beneficiază de statutul de rezident pe termen lung într-un prim stat membru, nu dispune de un drept de ședere în statul membru pe teritoriul căruia se deplasează cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică.

57. Acest resortisant păstrează posibilitatea de a-și valorifica drepturile de care beneficiază în temeiul permisului său de ședere de rezident pe termen lung atunci când se deplasează ulterior pe teritoriul primului stat membru.

58. Prin urmare, statul membru pe teritoriul căruia se află resortisantul menționat trebuie să aplice procedura de returnare prevăzută de Directiva 2008/115, în special la articolul 6 alineatul (2) din aceasta.

59. Astfel, amintim că articolul 6 din această directivă are ca obiect stabilirea standardelor și a procedurii aplicabile deciziilor de returnare a resortisantului unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru. Articolul 6 alineatul (2) din directiva menționată privește situația specială în care acest resortisant are un permis de ședere valid sau o altă autorizație care conferă un drept de ședere, eliberate de un alt stat membru. În temeiul acestei dispoziții, statul membru pe teritoriul căruia acest resortisant se află în situație de ședere ilegală trebuie să adopte o decizie de returnare numai în ipoteza în care persoana în cauză refuză să se

³⁰ Din considerentul (22) al Directivei 2003/109 reiese că legiuitorul Uniunii impune celui de-al doilea stat membru să garanteze rezidentului pe termen lung același tratament precum cel care îi este acordat în primul stat membru, tocmai cu scopul de a garanta efectivitatea acestui drept de ședere derivat. A se vedea de asemenea Hotărârea din 4 iunie 2015, P și S (C-579/13, EU:C:2015:369, punctul 46 și jurisprudența citată).

întoarce imediat în statul membru care i-a eliberat permisul de ședere sau în cazul în care plecarea imediată a acestuia este necesară din motive de ordine publică sau de securitate națională³¹.

V. Concluzie

60. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară adresată de Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă, Finlanda) după cum urmează:

Articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2011/51/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2011,

trebuie interpretat în sensul că:

- nu se aplică resortisantului unei țări terțe care, deși beneficiază de statutul de rezident pe termen lung într-un prim stat membru, nu dispune de un drept de ședere în statul membru pe teritoriul căruia se deplasează cu încălcarea unei interdicții de intrare pronunțate în privința sa pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică;
- acest resortisant păstrează posibilitatea de a-și valorifica drepturile de care beneficiază în temeiul permisului său de ședere de rezident pe termen lung atunci când se deplasează ulterior pe teritoriul primului stat membru.

³¹ A se vedea în această privință Hotărârea din 16 ianuarie 2018, E (C-240/17, EU:C:2018:8, punctul 45), și Ordonanța din 26 aprilie 2023, Migrationsverket (C-629/22, EU:C:2023:365, punctele 20, 22 și 33, precum și jurisprudența citată).